

ШКІЛЬ Людмила,

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри культурології

та філософської антропології

Національного педагогічного університету

імені М.П. Драгоманова

**ОСЯГНЕННЯ ЛЮДИНИ В ГОРИЗОНТІ
МАЙБУТНЬОГО:
СУЧАСНИЙ ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС**

В епоху стрімкого інформаційного та технологічного руху незмінно актуальною лишається тема майбутнього. Суспільство хвилює тема майбутнього у якнайширшому горизонті осягнення – від питання щодо нового розвитку техніки до питання щодо того, якою буде людина у найближчому майбутньому.

Щодо майбутнього завжди існувала інваріантна кількість не тільки припущень, але й обґрунтованих досліджень. Якщо розглядати сучасність, то можна відзначити, що людство, швидше за все, охопила тривога, не лише за своє власне майбутнє, а й за майбутнє прийдешніх поколінь.

Людина є унікальна істота. Людина є не просто *ratio*, а людина є і фізична і соціальна істота. В цьому плані приходиться розуміння людини не тільки як соціальної, але й творчої, духовної і т.д. Людина (кожна конкретна людина, людина загалом) представляє ту цивілізацію, в якій вона народилася і живе. Загалом людина підкреслює своє буття в системі суспільства, і таким чином вона може бути протиставлена іншим варіантам. Людина майбутнього – це Людина, яка буде

мати можливості доступу до технічних та технологічних варіантів, які зараз вже з'являються і продовжують з'являтися, тому зрозуміло, що це буде допомагати людині реалізувати свої здібності, можливості і вирішувати питання, які є надзвичайно важливими, особливо в тому контексті, щоб реалізувати свої соціальні здібності і таким чином реалізувати свою здатність особистості, як відповідної системи соціальних відносин, в яких людина існує.

Зрозуміло, що людина реально відчуває вплив різноманітних чинників на її буття, тому що людина – це соціальна істота, яка в своїй дійсності є відповідною сумою соціальних відносин, в яких вона знаходиться. Тому зрозуміло, що вченим потрібно створювати такі технології, які б не витісняли людину з її буття, а навпаки – давали можливості для реалізації здібностей людини, можливості для досягнення відповідних інтересів, потреб і реалізації своїх здібностей. Адже все вище перелічене є одним із самих головних моментів того, що людина здобуває, оскільки вона ставить перед собою мету, яка дає можливість реалізувати людині свої потреби, цілі, ідеали і т.д.

Однією з найтривожніших проблем, які турбують людину є проблема загального перенаселення нашої планети, хоча в багатьох країнах ми бачимо, навпаки, іншу проблему – демографічна криза. Але мова йде про загальне перенаселення і невтішні прогнози вчених не можуть нас не тривожити. У зв'язку з цим вчені почали працювати над розробкою нової ідеї, а саме – ідеї освоєння людиною інших планет. Ідею переселення людини, наприклад, на Марс, можна розглянути таким чином: зрозуміло, що якщо людина живе в буденному варіанті

(оскільки людина є системою сукупності суспільних відносин і вона в той же час індивідуальна, але завжди діє як соціальна істота), то стає зрозумілим, що людина прогнозує (а може і фантазує) про те, що можна досягти, здавалосьь нереальних на даний час моментів, але реальних в недалекому майбутньому. Звісно, що для цього мають бути і якісь підстави. Наприклад, мають бути соціальні, прогностичні та інші реально підтвержені чинники, які б дали можливість зрозуміти наскільки наближені до реальності її мрії. Адже, беззаперечним, наприклад, лишається той факт, що людина не просто побувала в космосі, а й виходила у відкритий космос. Тому, безумовно, наразі можна не заперечувати той факт, що в цьому напрямку, звісно продовжуються дослідження та експерименти.

Таким чином, ми бачимо, що конструюючи образ людини в майбутньому, ми, все ж таки, спостерігаємо тенденцію не до знищення людини, а навпаки, ми бачимо, що вчені усіх галузей знань шукають для людини новий виток її розвитку задля її ж самореалізації.

Отже, людині, як відомо, майбутнього не уникнути, так само як не уникнути і розвитку технологій, які будуть впливати на людину та суспільство загалом. Тому, в цьому неминуче незворотному процесі велика відповідальність покладається саме на педагога, який повинен, насамперед, виховати людину самоцінною, самодостатньою, духовною і саме головне – цілісною. Педагог повинен виховати сильну та сміливу особистість, яка буде здатна йти в ногу з науково-технічним прогресом, а не боятися його, або лишатися осторонь. Це має бути сильна особистість, яка буде своєчасно реагувати на будь-які тривожні сигнали, що можуть загрожувати людині та

суспільству. Як доречно відзначив український дослідник О. Базалук «Взаємодія філософії освіти та педагогіки – це взаємодія тріади: філософія – філософія освіти – педагогіка. Філософія, як наука про сенс людського буття, як вчення про загальні закони існування світу, життя і розуму має можливість через філософію освіти розглянути зміст і загальні закономірності становлення і розвитку системи освіти, проаналізувати функції цих систем в суспільстві» [1, с. 12].

Таким чином, ми бачимо, що підготовленою до нових змін (в тому числі й будь-яких технологічних змін) може бути людина із лише добре розвиненим та підготовленим філософськи світоглядом, і відповідальність за роль нового просвітителя-гуманіста покладається саме на філософа. Тому в цьому контексті, доречно було завершити дані міркування словами відомих українських дослідників Н.В. Хамітова та С.А. Крилової, які вони висловили у своїй статті *«Цілісність людини як критерій і результат поєднання філософської антропології, психоаналізу і арт-терапії: підхід метаантропології»*: «Очевидно припустити, що людина з буденним типом світогляду має цільність, людина з особистісним світоглядом – передусім цілеспрямована, тоді як філософський світогляд дає можливість набуття справжньої цілісності, критерієм якої є поєднання цільності і цілеспрямованості» [2, с. 11].

Список використаних джерел:

1. Базалук О.А. Философия образования в свете новой космологической концепции. Учебник. / О.А. Базалук–К.: Кондор, 2010. – 458 с.

2. Хамітов Н.В., Крилова С.А. Цілісність людини як критерій і результат поєднання філософської антропології, психоаналізу і арт-терапії: підхід метаантропології / Хамітов Н.В., Крилова С.А. // Збірник праць. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції кафедри філософської антропології Факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова «Філософська антропологія, психоаналіз та арт-терапія: перспективність взаємодії (підхід філософської антропології як метаантропології), 30-31 березня 2016 року. – м. Київ, 2016 – с. 6 – 23.

РУБАН Ольга,

викладач суспільних дисциплін
коледжу Сумського національного
аграрного університету

ВІД БІНАРНОСТІ ДО БАГАТОМІРНОСТІ

Говорячи про гендерні ролі, гендерні стереотипи, частіше перевага віддається відмінностям, які існують між жінками і чоловіками. Ми задалися питанням: «Чому»? Більшість посібників, підручників зосередженні на цитуванні відмінностей, на буденному рівні свідомості також розбіжності значно більше турбують людей і привертають їх увагу.

Можемо припустити, що подібна ситуація є наслідком тривалої суспільної патріархальності, яку прогресивне людство долало протягом багатьох століть і досягло певного прогресу у XX ст.